

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЮВЧЕНКО Н. М
ІВАНОВА О. В.

**ОРГАНІЗАЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
В ОДЕСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ЕКОЛОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Навчальний посібник

Одеса
Одеський державний екологічний університет
2020

Затверджено вченою радою Одеського державного екологічного університету Міністерства освіти і науки України як навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Екологія» (протокол № 8 від 29.10.2020 р.)

Рецензенти:

Доцент кафедри метеорології та кліматології Одеського державного екологічного університету, к.геогр.н. Недострелова Л.В.

Доцент кафедри безпеки життєдіяльності, екології та хімії Одеського національного морського університету, к.геогр.н. Даус М.Є.

Ювченко Н. М., Іванова О. В.

Організація цивільного захисту в Одеському державному екологічному університеті: навчальний посібник. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2020. 72с.

У навчальному посібнику розглянуто організаційну структуру цивільного захисту в Одеському державному екологічному університеті. Це комісія з питань надзвичайних ситуацій, евакуаційна комісія, добровільна пожежна дружина, санітарна дружина, ланка охорони громадського порядку. Вказано, що при ректору ОДЕКУ (начальнику цивільного захисту) створюється штаб цивільного захисту – орган управління начальника, де головною функцією є здійснення заходів щодо захисту студентів та працівників університету, забезпечення вчасного оповіщення їх, про загрозу, або виникнення надзвичайних ситуацій. Штаб організовує та забезпечує безперервне управління цивільного захисту ОДЕКУ, розробляє план дій органів управління і сил цивільного захисту із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій, періодично коригує та забезпечує його виконання, організовує і контролює навчання студентів і працівників університету з цивільного захисту, підготовку невоснізованих формувань для дій у надзвичайних ситуаціях. Адже спільні дії всіх служб ОДЕКУ забезпечують якісне виконання завдань, що виникають у разі надзвичайних ситуацій.

Для спеціальності 101 «Екологія».

ISBN 978-966-186-108-3

© Ювченко Н. М., Іванова О. В., 2020
© Одеський державний екологічний університет, 2020

ЗМІСТ

СКОРОЧЕННЯ.....	4
ПОКАЗЧИКИ.....	5
ВСТУП.....	13
РОЗДІЛ 1 СТРУКТУРА КЕРІВНИЦТВА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УНІВЕРСИТЕТІ.....	16
РОЗДІЛ 2 ШТАБ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОДЕКУ.....	19
РОЗДІЛ 3 КООРДИНУЮЧІ ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ЦИВІЛЬНИМ ЗАХИСТОМ В УНІВЕРСИТЕТІ.....	22
3.1 Комісія з питань надзвичайних ситуацій.....	22
3.2 Комісія з питань евакуації.....	31
РОЗДІЛ 4 ФОРМУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОДЕКУ.....	43
4.1 Добровільна пожежна дружина.....	43
4.2 Ланка охорони громадського порядку.....	46
4.3 Санітарна дружина цивільного захисту.....	51
4.4 Пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту.....	57
РОЗДІЛ 5 ІНСТРУКТАЖІ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	65
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	68

СКОРОЧЕННЯ

ЄДС - Єдина державна система запобігання та реагування на надзвичайні ситуації;

ЄДСЦЗ - Єдина державна система цивільного захисту населення і територій;

НС- надзвичайна ситуація;

СДОР – сильнодіюча отруйна речовина;

РІНР- рятувальні і невідкладні роботи;

ЦЗ – цивільний захист;

ЦО – цивільна оборона.

ПОКАЗЧИКИ

Аварія – небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила ураження, травмування населення або створює на окремій території чи території суб'єкта господарювання загрозу життю або здоров'ю населення та призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи спричиняє наднормативні, аварійні викиди забруднюючих речовин та інший шкідливий вплив на навколишнє природне середовище.

Аварійна ситуація - стан потенційно небезпечного об'єкта, що характеризується порушенням меж та (або) умов безпечної експлуатації, але не перейшов в аварію, при якому всі несприятливі впливи джерел небезпеки на персонал, населення та навколишнє середовище утримуються у прийнятих межах за допомогою відповідних технічних засобів, передбачених проектом.

Аварійно-рятувальне формування - підрозділ аварійно-рятувальної служби, самостійний підрозділ, загін, центр, пожежно-рятувальний підрозділ (частина);

Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи - роботи, спрямовані на пошук, рятування і захист населення, уникнення руйнувань і матеріальних збитків, локалізацію зони впливу небезпечних чинників, ліквідацію чинників, що унеможлиблюють проведення таких робіт або загрожують життю рятувальників;

Аварійно-рятувальна служба - сукупність організаційно об'єднаних органів управління, сил і засобів, призначених для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

Артеріальна кровотеча - кров яскраво-червоного кольору, витікає з рани під напором уривчастим струменем, пульсує в такт скорочення серця.

Безпека у надзвичайних ситуаціях – це стан захищеності населення, об'єктів економіки та довкілля від небезпеки у надзвичайних ситуаціях.

Безпечність об'єкта - властивість підприємства (об'єкта) за нормальної експлуатації та в разі аварії обмежувати вплив джерел небезпеки на персонал, населення і навколишнє середовище встановленими межами.

Венозна кровотеча - кров темно-вишневого кольору, витікає безперервним струменем.

Вибух – надзвичайно швидке перетворення речовини, яке супроводжується миттєвим виділенням великої енергії в невеликому об'ємі.

Виробнича аварія - це раптова зупинка роботи або порушення устанавленого процесу виробництва на об'єкті, яка призводить до пошкодження або знищення матеріальних цінностей, травмування або загибелі людей.

Відновлювальні роботи - комплекс робіт, пов'язаних з відновленням будівель, споруд, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, які були зруйновані або пошкоджені внаслідок надзвичайної ситуації, та відповідних територій.

Війська Цивільного захисту України - це спеціалізовані військові формування, які підпорядковуються керівникові центрального органу виконавчої влади з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи і призначені для захисту населення і територій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, спричинених аварією, катастрофою, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, великою пожежею, застосуванням засобів ураження, що призвели або можуть призвести до людських і матеріальних втрат, ліквідації їх наслідків та виконання інших передбачених законом завдань.

Вогнегасник – технічний засіб, призначений для припинення горіння подаванням вогнегасної речовини, що міститься в його корпусі, під дією надлишкового тиску, за масою і конструктивним виконанням придатний для транспортування і застосування людиною.

Глибина зараження - це максимальна протяжність відповідної площі зараження за межами місця аварії.

Глибина розповсюдження - це максимальна протяжність зони розповсюдження первинної або вторинної хмари СДОР.

Головна мета захисних заходів - це уникнути або максимально знизити ураження населення.

Горіння – це екзотермічна реакція окислення речовини, яка супроводжується виділенням диму та (або) виникненням полум'я та (або) світінням і є з'єднанням кисню або іншого окисника з горючою речовиною.

Дегазація - це заходи, спрямовані на знезаражування або видалення отруйних і сильнодіючих ядучих речовин.

Дезактивація - це видалення РР з поверхні різних об'єктів, а також із продуктів харчування, фуражу, сировини і води.

Дезінфекція - це знищення заразних мікроорганізмів і руйнування токсинів на об'єктах, які були заражені.

Дератизація - це знищення гризунів.

Державна служба медицини катастроф - це структурний підрозділ ЄДСЦЗ, до якого входять медичні сили і засоби центрального і територіального рівня, незалежно від виду діяльності та галузевої належності, спеціально визначені для надання громадянам медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях.

Джерело надзвичайної ситуації - це небезпечне природне явище або подія техногенного походження, поширення інфекційних хвороб людей, тварин і рослин, а також застосування сучасних засобів ураження, внаслідок чого виникла чи може виникнути надзвичайна ситуація.

Декларація безпеки - документ, який визначає комплекс заходів, що вживаються суб'єктом господарської діяльності з метою запобігання аваріям, а також забезпечення готовності до локалізації, ліквідації аварій та їх наслідків.

Джерело природної НС - це небезпечне природне явище або процес, внаслідок якого на визначеній території або акваторії виникла або може виникнути НС.

Джерело техногенної надзвичайної ситуації - це небезпечна техногенна подія, внаслідок на об'єкті, визначеній території або акваторії виникла техногенна надзвичайна ситуація.

Евакуація – організоване виведення чи вивезення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його

життю або здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

Єдина державна система запобігання та реагування на надзвичайні ситуації (далі ЄДС) - це центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації з відповідними силами і засобами, які здійснюють нагляд за забезпеченням техногенної та природної безпеки, організують роботи із запобігання техногенним та природним надзвичайним ситуаціям, реагування у разі їх виникнення з метою захисту населення і довкілля, зменшення матеріальних втрат.

Єдина державна система цивільного захисту населення і територій (далі - єдина державна система цивільного захисту, ЄДСЦЗ) - це сукупність органів управління, сил і засобів центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, які реалізують державну політику у сфері цивільного захисту.

Завдання ЄДСЦЗ - це установлені правовими актами, керівними нормативними документами й обов'язкові для органів виконавчої влади, органів управління, підсистем і ланок ЄДС ЦЗ завдання або найближча мета, досягнення яких необхідно для запобігання виникненню, локалізуванню і ліквідуванню надзвичайних ситуацій.

Заміська зона - це територія, розміщена за межами можливих руйнувань у містах.

Запобігання виникненню НС - комплекс правових, соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків.

Засіб особистого захисту - це предмет чи група предметів, призначених для захисту людини від радіоактивних, небезпечних хімічних речовин і біологічних препаратів, світлового та радіоактивного випромінювання.

Засоби протипожежного захисту – технічні засоби, призначені для запобігання, виявлення, локалізації та ліквідації пожеж, захисту людей, матеріальних цінностей та довкілля від впливу небезпечних факторів пожежі.

Засоби цивільного захисту - протипожежна, аварійно-рятувальна та інша спеціальна техніка, обладнання, механізми, прилади, інструменти, вироби медичного призначення, лікарські засоби, засоби колективного та індивідуального захисту, які призначені та використовуються під час виконання завдань цивільного захисту.

Захисна споруда цивільного захисту - інженерні споруди, призначені для захисту населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Захист населення - це створення необхідних умов для збереження життя і здоров'я людей у надзвичайних ситуаціях.

Захист населення у НС - це сукупність взаємопов'язаних щодо часу, ресурсів та місця здійснення заходів, спрямованих на запобігання та зменшення загрози життю і здоров'ю населення від вражаючих чинників та (або) дії джерел небезпеки.

Зона зараження СДОР - це територія, на якій концентрація СДОР досягає величин, які небезпечні для здоров'я і життя людей.

Зона надзвичайної ситуації – окрема територія, акваторія, де сталася надзвичайна ситуація.

Зона можливого ураження - окрема територія, акваторія, на якій внаслідок настання надзвичайної ситуації виникає загроза життю або здоров'ю людей та заподіяна шкода майну.

Карантин - це система державних заходів, які проводяться в епідемічному (епізоотичному, епіфітотичному) осередку для запобігання поширенню

інфекційних захворювань із вогнища ураження та для повної ізоляції і ліквідації його.

Катастрофа – велика за масштабами аварія чи інша подія, що призводить до тяжких наслідків.

Категорія пожежної небезпеки приміщення – це класифікаційна характеристика пожежної небезпеки об'єкта, що визначається кількістю й пожежонебезпечними властивостями речовин і матеріалів, які знаходяться (обертаються) в них з урахуванням особливостей технологічних процесів розміщених в них виробництв.

Комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та НС - це структурний підрозділ органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування чи органу управління об'єкта економіки, який у межах своєї компетенції здійснює управління відповідною підсистемою чи ланкою ЄДСЦЗ або виконанням усіх видів робіт щодо запобігання виникненню та ліквідування надзвичайної ситуації.

Ліквідація наслідків надзвичайної ситуації - проведення комплексу заходів, що включає аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, які здійснюються у разі виникнення надзвичайної ситуації і спрямовані на припинення дії небезпечних факторів, рятування життя та збереження здоров'я людей, а також на локалізацію зони надзвичайної ситуації.

Навчання населення поведінці у НС - це сукупність організаційних і навчально-методичних заходів щодо удосконалення населенням теоретичних і практичних знань, набуття і закріплення навичок, необхідних для збереження життя і здоров'я в умовах надзвичайної ситуації, а також для участі у виконанні невідкладних робіт у зоні надзвичайної ситуації або осередку ураження.

Надзвичайна ситуація – обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести)

до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності.

Невоєнізоване формування - це група робітників і службовців об'єкта, які об'єднані в окремий підрозділ і оснащені спеціальною технікою та майном, без звільнення їх від основної роботи і призначені для ведення РІНР під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Об'єкт господарської діяльності - це підприємства (державні і приватні), установи і організації, навчальні заклади та інші.

Об'єктові формування - вони створюються на об'єктах народного господарства, які продовжують свою діяльність в умовах НС, і виконують рятувальні та інші невідкладні роботи на своїх об'єктах.

Оповіщення – доведення сигналів і повідомлень органів управління цивільного захисту про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, аварій, катастроф, епідемій, пожеж тощо до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій та населення.

План ЦО на воєнний час - це документи, які визначають організацію і порядок переведення ЦО об'єкта з мирного на воєнний час і ведення ЦО у початковий період війни.

План ЦО на мирний час – це документи, які визначають організацію і порядок виконання заходів ЦО з метою запобігання або зменшення можливих втрат від великих виробничих аварій, катастроф і стихійних лих, а також проведення рятувальних та інших невідкладних робіт при їх виникненні.

Плани цивільної оборони об'єкта – це сукупність документів, в яких визначені сили і засоби, порядок і послідовність дій з метою забезпечення захисту населення, особового складу об'єкта, а також виконання завдань відповідних органів вищого рівня, пов'язаних із наданням допомоги населенню інших об'єктів і міст.

Природна надзвичайна ситуація (Natural emergencies) - це обстановка на визначеній території або акваторії, що склалася у разі виникнення джерела природної надзвичайної ситуації, яка може потягти або потягла за собою людські жертви, завдати шкоди здоров'ю людей і довкіллю, а також призвести до значних матеріальних втрат і порушення життєдіяльності людей.

Протигаз — засіб захисту органів дихання, також бувають протигазу, які забезпечуючи захист зору і обличчя. Захисні властивості протигазів відрізняються за типом захисту.

Система оповіщення - комплекс організаційно-технічних заходів, апаратури і технічних засобів оповіщення, апаратури, засобів і каналів зв'язку, призначених для своєчасного доведення сигналів та інформації про виникнення надзвичайних ситуацій до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій та населення.

Стихійне лихо - природне явище, що діє з великою руйнівною силою, заподіює значну шкоду території, на якій відбувається, порушує нормальну життєдіяльність населення, завдає матеріальних збитків.

Транскордонний вплив аварії - шкода, заподіяна населенню та довкіллю однієї держави внаслідок аварії, яка сталася на території іншої держави.

ВСТУП

Цивільний захист – це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків та надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

Правовою основою цивільного захисту є Конституція України, Кодекс цивільного захисту України, інші закони України, а також акти Президента України та Кабінету Міністрів України. До основних складових цивільного захисту відносяться:

- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, запровадження заходів щодо зменшення збитків та втрат у разі аварій, катастроф, вибухів, пожеж та стихійного лиха;
- оперативне оповіщення працівників про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації, своєчасне достовірне інформування про обстановку, яка складається, та заходи, що вживаються для запобігання надзвичайним ситуаціям та подолання їх наслідків;
- організація захисту працівників і персоналу та територій від надзвичайних ситуацій, надання невідкладної психологічної, медичної та іншої допомоги потерпілим;
- проведення невідкладних робіт із ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та організація життєзабезпечення постраждалого персоналу;
- забезпечення постійної готовності сил і засобів цивільного захисту до запобігання надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків;
- навчання працівників способам захисту в разі виникнення надзвичайних, несприятливих побутових або нестандартних ситуацій та організація тренувань;
- створення, збереження і раціональне використання матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання надзвичайним ситуаціям;
- забезпечення відповідно до законодавства своїх працівників засобами колективного та індивідуального захисту;

- організація та здійснення під час виникнення надзвичайних ситуацій евакуаційних заходів щодо працівників та майна університету;
- створення об'єктових формувань цивільного захисту відповідно до Кодексу Цивільного Захисту, інших законодавчих актів, необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази і забезпечення готовності таких формувань до дій за призначенням;
- проведення об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту.

Цивільний захист (ЦЗ) в університеті організовується з метою своєчасної підготовки навчального закладу до захисту від наслідків надзвичайної ситуації та оперативного проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Система цивільного захисту університету залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, функціонує у режимах:

- 1) повсякденного функціонування;
- 2) підвищеної готовності;
- 3) надзвичайної ситуації;
- 4) надзвичайного стану.

В особливий період система ЦЗ університету функціонує відповідно до Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно з вимогами законів України «Про правовий режим воєнного стану», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», а також інших нормативно-правових актів.

Процес організації цивільного захисту в університеті передбачає вирішення комплексу послідовних завдань:

1. Усвідомлення керівництвом університету завдань щодо організації ЦЗ (знання правових основ ЦЗ (ст.3 КЦЗУ), керівних документів, вимог ДСНС).
2. Вивчення дійсного стану справ з питань цивільного захисту в університеті. Оцінка рівня ймовірного ризику надзвичайної ситуації в університеті.
3. Прийняття рішення про організацію цивільного захисту. Створення

структури ЦЗ в університеті (системи управління, зв'язку, оповіщення, сил та засобів ЦЗ).

4. Визначення та постановка завдань підлеглим щодо реалізації прийнятого рішення на організацію ЦЗ в університеті.

5. Організація розробки організаційних, планових, навчальних, методичних, інформаційних документів та матеріалів з питань ЦЗ в університеті.

6. Організація підготовки органів управління, навчання працівників університету діям у надзвичайних ситуаціях.

РОЗДІЛ 1 СТРУКТУРА КЕРІВНИЦТВА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УНІВЕРСИТЕТІ

Відповідальний за цивільний захист в Одеському державному екологічному університеті являється ректор ОДЕКУ, він є начальником цивільного захисту (НЦЗ) і підпорядковується начальнику оперативного відділу управління цивільного захисту департаменту освіти (відомче підпорядкування), а в оперативному (територіальному) відношенні начальнику цивільного захисту Київського району м.Одеси, на території якого розташований університет.

До складу керівництва ЦЗ університету також входять: заступники начальника цивільного захисту: з евакуації, якому підпорядкована **евакокомісія**; з інженерно-технічних заходів, якому підпорядковується **комісія з питань надзвичайних ситуацій**; з матеріально-технічного забезпечення; **посадова особа, на яку покладені обов'язки з питань цивільного захисту**, котра є першим заступником НЦЗ ОДЕКУ. Тільки цій посадовій особі надане право віддавати розпорядження з питань ЦЗ від імені начальника цивільного захисту.

Керівництво системи ЦЗ університету:

- планує і здійснює необхідні заходи для захисту своїх працівників і студентів, своїх об'єктів господарювання та довкілля від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру;

- розробляє плани локалізації і ліквідації аварій (катастроф);

- створює матеріальні резерви для попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

- забезпечує своєчасне оповіщення своїх працівників про загрозу виникнення або про виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру;

- організує здійснення заходів з евакуації.

У структурі системи ЦЗ університету функціонують:

1. постійно діючий орган управління цивільного захисту (штаб ЦЗ);
2. координаційний орган управління цивільного захисту (комісія з питань

надзвичайних ситуацій, комісія з питань евакуації);

3. сили цивільного захисту (формування ЦЗ та групи працівників, які не увійшли до складу формувань).

Начальник цивільного захисту університету несе відповідальність за:

- створення, організацію, підготовку і дієздатність системи цивільного захисту в ОДЕКУ;
- створення і організацію роботи системи оповіщення в ОДЕКУ;
- створення і організацію роботи комісії з питань надзвичайних ситуацій, а також евакуаційної комісії ;
- забезпечення захисту персоналу під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру;
- організацію і здійснення заходів щодо попередження НС, а у разі їх виникнення – за мінімізацію збитків від них;
- постійну готовність органів управління і формувань ЦЗ університету до функціонування в мирний і воєнний час;
- фінансове та матеріально-технічне забезпечення заходів у сфері цивільного захисту;
- підготовку і навчання персоналу до дій у НС.

При начальникові ЦЗ ОДЕКУ створено штаб ЦЗ — орган управління начальника Цивільного захисту. Штаб ЦЗ має в своєму штаті посадову особу, на яку покладені обов'язки з питань ЦЗ.

Запитання до самоперевірки

1. Поняття про цивільний захист
2. Визначення терміну «цивільний захист»
3. Основні завдання цивільного захисту
4. Мета цивільного захисту
5. Напрямки зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій та гарантованого рівня захисту населення і територій від їх наслідків
6. Визначення терміна «Надзвичайна ситуація».

- 7.Класифікація надзвичайних ситуацій за походженням.
- 8.Класифікація надзвичайних ситуацій за рівнями
9. Система цивільного захисту ОДЕКУ.
10. Система керівництва цивільного захисту в університеті.

РОЗДІЛ 2 ШТАБ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОДЕКУ

Основним органом управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту університету є **штаб цивільного захисту** (далі – штаб ЦЗ), який створено наказом начальника ЦЗ, ректором ОДЕКУ. Штаб ЦЗ очолює посадова особа, яка відповідальна за цивільний захист в ОДЕКУ і є першим заступником начальника ЦЗ ОДЕКУ з питань цивільного захисту. Вона має право віддавати розпорядження з питань цивільного захисту від НС техногенного, природного та воєнного характеру від імені начальника цивільного захисту закладу.

Робота штабу організовується на підставі наказів, розпоряджень та вказівок начальника ЦЗ ОДЕКУ, вищого керівництва з питань ЦЗ та рішень Київської державної адміністрації.

Основним завданням штабу ЦЗ є організація підготовки органів управління, сил та засобів служб і структурних підрозділів університету до дій в умовах загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій.

У своїй діяльності штаб ЦЗ взаємодіє з постійною комісією з питань надзвичайних ситуацій, службами ЦЗ, комісією з питань евакуації університету.

У режимі повсякденної діяльності на штаб ЦЗ покладається:

- надання пропозицій ректорові університету стосовно призначення посадових осіб цивільного захисту ;
- визначення і уточнення функціонального призначення та організаційної структури органів управління та сил цивільного захисту;
- розроблення і своєчасне коригування Плану дій органів управління, сил і структурних підрозділів університету в режимах раптового нападу противника, повсякденної діяльності, підвищеної готовності і надзвичайної ситуації (надзвичайного і воєнного стану);
- планування і здійснення заходів, спрямованих на створення навчально-матеріальної бази цивільного захисту, накопичення засобів ЦЗ згідно з

нормами забезпечення, зокрема засобів індивідуального захисту для всього особового складу і засобів колективного захисту для найбільшої навчально-виробничої зміни університету;

- планування та впровадження заходів із запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного, природного, соціального та воєнного характеру; – організація захисту учасників навчально-виховного процесу та працівників університету від вражаючих чинників надзвичайних ситуацій;

- організація підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації і функціонального навчання керівного та начальницького складу, особового складу формувань ЦЗ, фахівців цивільного захисту, також підготовки працівників університету, які не входять до складу формувань ЦЗ, з питань цивільного захисту;

- підтримання у постійній готовності до виконання завдань цивільного захисту системи управління, зв'язку, оповіщення, взаємодії та інформаційно-аналітичного забезпечення;
- контроль стану цивільного захисту у структурних підрозділах університету;
- планування заходів з евакуації (спільно з комісією з питань евакуації);
- контроль підготовки студентів університету за нормативними дисциплінами “БЖД” і “Цивільний захист”;

Посадова особа, на яку покладені обов'язки з питань цивільного захисту забезпечує своєчасне планування, організацію всебічної підготовки і контроль стану цивільного захисту університету.

В режимі підвищеної готовності штаб ЦЗ відповідає за здійснення заходів, визначених для режиму повсякденної діяльності і додатково:

- організовує дії формувань ЦЗ для виявлення причин погіршення обстановки безпосередньо в районі можливого виникнення надзвичайної ситуації, готує пропозиції щодо їх нормалізації;

○– посилює роботу, пов'язану з веденням спостереження та здійснення контролю за станом довкілля, обстановкою на об'єктах ОДЕКУ і прилеглих до них територій, прогнозуванням можливої надзвичайної ситуації, її характеру розвитку і масштабів;

○– уточнює плани комплексних заходів щодо захисту учасників навчально-виховного процесу, працівників і матеріальних засобів університету від НС та їх наслідків.

В режимі надзвичайної ситуації (НС) рішенням ректора університету створюється штаб з ліквідації НС, до складу якого залучаються у повному складі працівники комісії з надзвичайних ситуацій.

Фінансування заходів штабу ЦЗ у режимах діяльності об'єктової ланки здійснюється за рахунок університету.

У разі необхідності залучення матеріальних та фінансових ресурсів для ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків, штаб ЦЗ спільно з постійною комісією з питань надзвичайних ситуацій університету порушують питання про залучення резервів функціональної і територіальної підсистем Єдиної державної системи цивільного захисту.

Запитання до самоперевірки

1. Який є орган управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту в університеті?
2. Основні завдання штабу ЦЗ ОДЕКУ.
3. Як відбувається фінансування штабу ЦЗ ОДЕКУ
4. Функції штабу ЦЗ ОДЕКУ у режимі повсякденної діяльності.
5. Функції штабу ЦЗ ОДЕКУ у режимі підвищеної діяльності.
6. Функції штабу ЦЗ ОДЕКУ у режимі надзвичайної ситуації.
7. Як організовується робота штабу ЦЗ університету?

РОЗДІЛ 3 КООРДИНУЮЧІ ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ЦИВІЛЬНИМ ЗАХИСТОМ В УНІВЕРСИТЕТІ

3.1 Комісія з питань надзвичайних ситуацій

Одним із координаційних органів управління цивільного захисту є **комісія з питань надзвичайних ситуацій**. Комісія з питань надзвичайних ситуацій Одеського державного екологічного університету (далі-комісія) є постійно діючим органом, який утворюється Наказом ректора університету.

Комісія у своїй діяльності керується Конституцією і Законами України, Указами Президента України і Постановами Уряду України, цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами, які діють у сфері цивільного захисту.

Основними завданнями комісії є:

- координація дій органів управління, сил та засобів об'єктової ланки у разі виникнення надзвичайної ситуації або виявлення загрози її виникнення, а також під час реагування на надзвичайну ситуацію;

- координація діяльності органів управління і структурних підрозділів, пов'язаної із забезпеченням безпеки і захисту працівників в режимах функціонування об'єктової ланки, здійсненням заходів у сфері цивільного захисту;

- організація першочергових заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

- планування роботи з розгляду питань, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Комісія у режимі повсякденної діяльності (обмеженої функціональності) відповідно до покладених на неї завдань:

1. Здійснює координацію діяльності органів управління і структурних підрозділів з питань розроблення і виконання цільових програм, здійснення заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення безпеки і захисту працівників, сталого функціонування об'єктів, зменшення можливих

людських і матеріальних втрат та збереження матеріальних цінностей у разі виникнення надзвичайної ситуації;

2. Готує і подає начальнику цивільного захисту пропозиції стосовно визначення завдань структурним підрозділам у сфері цивільного захисту;

3. У взаємодії зі штабом Цивільного захисту здійснює заходи щодо організації і проведення тренувань (навчань) з питань запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, дій органів управління, сил ЦЗ і структурних підрозділів у разі їх виникнення.

4. Розглядає питання стосовно:

- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій і дотримання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, пожежної безпеки і охорони праці;

- припинення діяльності в університеті, функціонування якої становить загрозу життю та здоров'ю людей;

- створення і використання запасів матеріальних і фінансових ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

- підтримання у постійній готовності до виконання завдань цивільного захисту та подальшого розвитку і удосконалення системи управління, зв'язку, оповіщення, взаємодії та інформаційно-аналітичного забезпечення, системи радіаційного та хімічного спостереження ;

- профілактики інфекційних хвороб, запобігання виникненню випадків масових харчових отруєнь працівників;

- всебічної підготовки структурних підрозділів та об'єктів до сталого функціонування в умовах можливих екстремальних ситуацій осінньо-зимового періоду;

Комісія у режимі підвищеної готовності відповідно до покладених на неї завдань здійснює заходи, визначені для режиму повсякденної діяльності (обмеженої функціональності) і додатково:

- забезпечує координацію діяльності органів управління, сил ЦЗ і структурних підрозділів щодо здійснення ними попереджувальних і першочергових заходів у разі виникнення надзвичайної ситуації;

- вживає заходів, спрямованих на активізацію роботи, пов'язаної із здійсненням спостереження та контролю за станом довкілля, обстановкою на об'єктах і прилеглих територіях, зокрема організовує роботу мобільної оперативної групи з метою виявлення причин погіршення обстановки безпосередньо в районі можливого виникнення надзвичайної ситуації і підготовки пропозицій щодо їх нормалізації;

- здійснює прогнозування можливості виникнення надзвичайної ситуації та її масштабів, розробляє комплексні заходи щодо захисту працівників, об'єктів та прилеглих територій від наслідків надзвичайних ситуацій;

- забезпечує приведення в готовність до дій у режимі надзвичайної ситуації органів управління, сил і засобів об'єктової ланки;

- організовує проведення першочергових підготовчих заходів, спрямованих на запобігання негативному впливу надзвичайної ситуації, зменшення обсягу можливих людських і матеріальних втрат, вирішення питань стосовно всебічного забезпечення працівників, своєчасного надання їм необхідної допомоги, ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації, стале функціонування об'єктів ОДЕКУ;

- запроваджує цілодобове чергування членів комісії.

Комісія у режимі надзвичайної ситуації відповідно до покладених на неї завдань:

- забезпечує залучення сил і засобів об'єктової ланки до реагування на надзвичайну ситуацію, здійснює координацію дій органів управління, сил ЦЗ і структурних підрозділів в умовах виникнення надзвичайної ситуації та ліквідації її наслідків;

- організовує взаємодію органів управління об'єктової ланки з органами управління функціональної і територіальної підсистем єдиної державної системи цивільного захисту, зокрема з районною комісією з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

- організовує виконання першочергових заходів стосовно реагування на надзвичайну ситуацію та ліквідації її наслідків, вирішення питань щодо

всебічного забезпечення працівників і студентів, своєчасного надання необхідної допомоги постраждалим;

- вивчає обставини, що склалися, здійснює аналітичне опрацювання інформації від мобільної оперативної групи і штабу Цивільного захисту, з урахуванням їх висновків та вимог керівних документів, необхідних для обґрунтованого визначення рівня надзвичайної ситуації, встановлює межі території, на якій виникла надзвичайна ситуація, та приймає рішення щодо попередньої класифікації надзвичайної ситуації за видом, класифікаційними ознаками та рівнем, забезпечує своєчасне подання відповідної інформації до координуючих органів управління (комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій) функціональної та територіальної підсистем єдиної державної системи цивільного захисту;

- готує та подає пропозиції у координуючі органи управління (комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій) функціональної та територіальної підсистем єдиної державної системи цивільного захисту стосовно залучення до реагування на надзвичайну ситуацію та виконання робіт з ліквідації її наслідків рятувальних, транспортних, пожежних, будівельних та інших формувань, а також необхідних матеріально-технічних, продовольчих, фінансових та інших ресурсів; - з урахуванням всіх обставин, що склалися, подає ректору університету інформацію про вжиті заходи, причини виникнення, людські та матеріальні втрати, результати ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, а також пропозиції щодо подальших дій із запобігання її розвитку;

- організовує постійний контроль за станом довкілля і обстановкою на об'єктах навчального закладу, у встановлений термін подає донесення ректору ОДЕКУ і керівникам координуючих органів управління функціональної та територіальної підсистем єдиної державної системи цивільного захисту;

- здійснює координацію проведення евакуаційних заходів (з оголошенням евакуації);

- встановлює розмір шкоди, заподіяної об'єктам, працівникам, розробляє необхідні документи стосовно ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, нормалізації життєдіяльності і навчально-виховного процесу.

Постійна комісія з питань надзвичайних ситуацій ОДЕКУ є координуючим органом управління об'єктової ланки. Очолює комісію ректор університету.

Штатно-посадова структура та функціональні обов'язки посадових осіб комісії затверджується наказом НЦЗ.

У своїй діяльності комісія взаємодіє зі штабом Цивільного захисту, службами ЦЗ, евакуаційною комісією ОДЕКУ.

Інформаційне та методичне забезпечення роботи комісії здійснює штаб ЦЗ.

Комісія має право:

- заслуховувати інформацію посадових осіб з питань, що належить до її компетенції, давати їм відповідні рекомендації та доручення;

- одержувати від посадових осіб документи, необхідні для вирішення питань, що належать до її компетенції;

- залучати у встановленому порядку до виконання завдань за призначенням сили і засоби об'єктової ланки, невоєнізовані формування ЦЗ зокрема;

- залучати до участі у своїй роботі посадових осіб ОДЕКУ;

- розглядати питання, які стосуються причин виникнення і наслідків надзвичайної ситуації, вносити ректору ОДЕКУ пропозиції за підсумками діяльності посадових осіб.

Основною організаційною формою роботи комісії є засідання, які проводяться згідно з планом її роботи, а також у разі необхідності, але не рідше одного разу у півроку, не частіше одного разу в три місяці.

Веде засідання комісії, а також керує її роботою голова комісії, а у разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії.

Підготовку і проведення засідань комісії, а також контроль за виконанням її рішень, забезпечує секретар комісії.

Засідання комісії вважається правоможним, якщо на ньому присутні більш як половина її складу.

Рішення комісії приймаються відкритим голосуванням і вважається схваленим, якщо за нього проголосувало більш як половина присутніх на засіданні членів комісії. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні.

Рішення комісії оформлюються у протоколі засідання, який підписується головуючим на засіданні та секретарем комісії.

Член комісії, який не підтримує рішення комісії, може викласти у письмовій формі свою окрему думку, що додається до протоколу засідання.

Рішення комісії, прийняті у межах її повноважень, є обов'язковими для виконання посадовими особами ОДЕКУ.

До виконання завдань комісії можуть залучатися у встановленому порядку спеціалісти різного фаху, виходячи з характеру та складності питань, що вирішуються.

За членами комісії на час виконання завдань зберігається заробітна плата за основним місцем роботи. Оплата праці членів комісії під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації в умовах загрози для життя і здоров'я регулюється окремими рішеннями ректора у кожному конкретному випадку.

Члени комісії, посадові особи та фахівці, які залучаються до роботи у комісії, забезпечуються телефонним зв'язком, спеціальним одягом та засобами індивідуального захисту.

Всебічне забезпечення і фінансування заходів комісії у режимах функціонування об'єктової ланки здійснюється за рахунок університету.

У разі необхідності залучення матеріальних та фінансових ресурсів для ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків, постійна комісія з питань надзвичайних ситуацій спільно з штабом ЦЗ порушують питання про залучення резервів функціональної і територіальної підсистем єдиної державної системи Цивільного захисту.

З урахуванням вимог керівних документів, діючих у сфері цивільного захисту, вимагається, що у разі виникнення надзвичайних ситуацій, які розгортаються на території університету, або на об'єктах університету, рішенням ректора ОДЕКУ утворюється **штаб з ліквідації надзвичайної ситуації** (далі – штаб НС).

До роботи в штабі НС залучаються посадові особи, які входили до складу комісії з надзвичайної ситуації.

У своїй діяльності штаб НС взаємодіє із комісією з питань евакуації університету, органами управління Міністерства освіти і науки України і місцевими органами управління.

Основним завданням штабу НС є безпосередня організація і координація проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації НС.

Штаб відповідно до покладених на нього завдань:

- визначає зону ураження НС, кількість і місця перебування в ній людей, організовує їх порятунок та надання медичної допомоги;
- збирає дані про обстановку в зоні НС, аналізує та узагальнює їх;
- визначає головний напрям ліквідації НС, приймає рішення щодо проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, захисту працівників і студентів від наслідків НС, сталого функціонування об'єктів університету і забезпечення життєдіяльності учасників навчально-виховного процесу;
- розробляє оперативні плани ліквідації НС та її наслідків, у взаємодії з територіальними органами управління зосереджує в районі НС необхідні сили і технічні засоби та своєчасно вводить їх у дію;
- визначає кількість і склад формувань ЦЗ, необхідних для участі в ліквідації НС, порядок і терміни їх залучення згідно з Планом дій органів управління та сил ЦЗ університету, взаємодії з аварійно-рятувальними та іншими територіальними формуваннями;
- організовує взаємодію аварійно-рятувальних служб та формувань, залучених до ліквідації НС, з метою ефективного використання їх потенціалу;
- здійснює керівництво роботами з ліквідації НС;

- веде облік робіт, які були проведені аварійно-рятувальними підрозділами, службами і формуваннями ЦЗ під час ліквідації НС;
- веде облік загиблих та постраждалих від НС;
- здійснює інформування працівників і студентів університету про наслідки та прогноз розвитку НС, хід її ліквідації та правила поведінки в зоні НС;
- веде оперативно-технічну документацію та складає звіти для подання ректору університету та до органів управління Міністерства освіти і науки України і місцевих органів управління.

Під час ліквідації НС у підпорядкування начальника штабу – уповноваженого керівника з ліквідації НС переходять усі аварійно-рятувальні служби та формування університету, що залучаються до ліквідації НС.

Розпорядження уповноваженого керівника з ліквідації НС відповідно до законодавства є обов'язковими для виконання суб'єктами – учасниками ліквідації НС, а також громадянами та юридичними особами, які знаходяться на території об'єктів університету на правах оренди і опинилися в зоні НС.

Залежно від обставин, що склалися в зоні НС, уповноважений керівник з ліквідації НС самостійно приймає рішення щодо:

- проведення заходів з евакуації, спрямованих на евакуацію працівників і студентів, майна та навчально-технічних засобів університету у безпечні місця;
- зупинення діяльності об'єктів університету, що знаходяться в зоні НС, обмеження або припинення доступу на територію цієї зони;
- залучення в установленому порядку до проведення робіт всіх наявних сил та засобів університету, окремих громадян за їх згодою;
- зупинення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі підвищення рівня загрози життю рятувальників та інших осіб, які беруть участь у ліквідації НС.

Ніхто не має права втручатися в діяльність штабу з ліквідації НС до відсторонення в установленому порядку уповноваженого керівника від

виконання обов'язків та взяття на себе керівництва ліквідацію НС або призначення іншого керівника з ліквідації НС.

Штаб з ліквідації НС забезпечується комплектом аварійно-рятувальної документації на електронних (паперових) носіях, засобами постійного зв'язку з органами управління та силами, які беруть участь у ліквідації НС. Працівникам штабу з ліквідації НС забезпечується доступ до Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань НС.

Під час ліквідації НС штабом з ліквідації НС ведеться оперативно-технічна документація:

- карта (схема) зони НС;
- оперативний журнал з ліквідації НС;
- оперативні плани ліквідації НС;
- журнал обліку особового складу аварійно-рятувальних підрозділів служб (формувань) ЦЗ та інших осіб, залучених до ліквідації НС;
- журнал обліку аналізів проб (повітря, води та ґрунту), який ведеться у разі потреби, залежно від виду НС;
- план матеріально-технічного забезпечення ліквідації НС (у разі потреби).

Після ліквідації надзвичайної ситуації працівники штабу з ліквідації НС систематизують документи, формуючи архівну справу у двох примірниках. Уповноважений керівник з ліквідації НС подає ректорові університету звіт щодо прийнятих рішень і стан справ під час ліквідації НС.

За працівниками штабу з ліквідації НС на час виконання покладених на них обов'язків зберігається заробітна плата за основним місцем роботи.

Матеріально-технічне забезпечення роботи штабу з ліквідації НС і його працівників здійснюється службами ЦЗ університету відповідно до Плану дій органів управління та сил ЦЗ університету з запобігання та реагування на надзвичайні ситуації.

3.2 Комісія з питань евакуації

Комісія з питань евакуації (тимчасовий орган з евакуації) ОДЕКУ (далі — евакокомісія) створюється з метою планування, підготовки, організації і проведення заходів з евакуації, а саме здійснення організованого вивезення (виведення) працівників і студентів університету із зон можливого впливу наслідків надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру і розміщення їх поза зонами дії вражаючих факторів джерел надзвичайної ситуації у разі виникнення безпосередньої загрози життю та заподіяння шкоди здоров'ю людей, а також заходів з евакуації матеріальних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

Комісія є тимчасовим органом з евакуації, який утворюється Наказом ректора університету.

Комісія у своїй діяльності керується Конституцією України, Кодексом цивільного захисту України, Законами України, Указами Президента України і Постановами Уряду України, цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами, які діють у сфері цивільного захисту, здійснення заходів евакуації зокрема.

Комісія відповідає за:

1. планування евакуації на рівні навчального закладу;
2. підготовку до виконання завдань за призначенням посадових осіб, які належать до складу комісії;
3. підготовку працівників і студентів університету до здійснення заходів з евакуації;
4. дійснення контролю за підготовкою проведення евакуації;
5. організацію і проведення евакуації працівників, студентів і матеріальних цінностей університету у безпечний район;
6. зустріч та розміщення евакуйованих працівників і студентів університету у безпечному районі, організацію їх інформування і всебічного забезпечення.

Залежно від обставин, що склалися під час надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, комісія здійснює заходи, пов'язані з загальною або частковою евакуацією працівників і студентів університету, а також матеріальних цінностей тимчасового або безповоротного характеру.

Обов'язковій евакуації підлягають працівники і студенти університету у разі загрози виникнення або виникнення аварії з викидом радіоактивних і небезпечних хімічних речовин, катастрофічного затоплення місцевості, пожеж, зсувів, небезпечних геологічних і гідрогеологічних явищ і процесів, збройних конфліктів.

Заходи з евакуації здійснюються на державному, регіональному, місцевому рівні, а також на рівні конкретного суб'єкта господарювання. Рішення про здійснення заходів з евакуації на рівні навчального закладу приймає ректор університету. З проведенням заходів з евакуації на державному, регіональному або місцевому рівні, комісія виконує рішення Уряду України, Одеської обласної державної адміністрації, органу місцевого самоврядування відповідно.

Комісія у режимі повсякденного функціонування об'єктової ланки відповідно до покладених на неї завдань:

1. Спільно з органами управління і службами цивільного захисту об'єктової ланки розробляє і уточнює план проведення евакуації працівників, студентів і матеріальних цінностей університету у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій за затвердженою методикою, інші документи за затвердженим переліком;

2. Здійснює підготовку посадових осіб, що належать до складу комісії, організовує підготовку органів управління, служб і формувань цивільного захисту, працівників і студентів університету до виконання завдань, пов'язаних з проведенням заходів з евакуації;

3. Здійснює оперативне уточнення кількості особового складу університету за категоріями, переліків матеріальних цінностей, що підлягають евакуації,

розрахунків стосовно розміщення евакуйованих працівників і студентів університету у безпечному районі, всебічного забезпечення заходів з евакуації (інформаційного, транспортного, медичного, інженерного, фінансового, матеріально-технічного забезпечення, забезпечення радіаційного та хімічного захисту зокрема);

4. Готує і подає ректорові університету пропозиції стосовно удосконалення заходів з евакуації що плануються, щорічно інформує ректора університету про стан планування евакуації, власної підготовки до виконання покладених на комісію завдань, навчання працівників і студентів, які підлягають евакуації, транспортних засобів тощо;

5. Складає у трьох примірниках і щорічно уточнює списки працівників і студентів, що підлягають евакуації;

6. Бере участь у заходах, пов'язаних з організацією і проведенням в університеті тренувань (навчань) з питань підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту із залученням працівників і студентів навчального закладу і практичним відпрацюванням елементів евакуації зокрема;

7. Організовує взаємодію з місцевим органом з питань евакуації, з яким погоджує план евакуації університету;

8. Розглядає питання стосовно:

–уточнення завдань, штатно-посадової структури, функціональних обов'язків посадових осіб комісії і заходів всебічного забезпечення евакуації;

–коригування плану евакуації, документації комісії у відповідності з затвердженим переліком, списків працівників і студентів, що підлягають евакуації;

–організації зв'язку та оповіщення комісії, управління заходами з евакуації;

–вивчення керівних документів, які стосуються правових і організаційних засад діяльності комісії та регламентують її діяльність;

–проведення планових і позапланових заходів підготовки комісії до виконання завдань за призначенням;

–уточнення питань взаємодії між посадовими особами, які входять до складу комісії, органами управління і силами цивільного захисту університету, місцевим органом з питань евакуації.

Комісія у режимі підвищеної готовності об'єктової ланки відповідно до покладених на неї завдань здійснює заходи, визначені для режиму повсякденного функціонування і додатково:

1. Оголошує збір і запроваджує цілодобове чергування посадових осіб комісії.

2. Спільно з органами управління і службами цивільного захисту об'єктової ланки оцінює обстановку, яка склалася в районах розташування об'єктів університету, гуртожитків зокрема;

3. Спільно з постійною комісією з питань надзвичайних ситуацій університету здійснює прогнозування можливості виникнення надзвичайної ситуації, з урахуванням висновків про її характер, масштаби, вірогідний вплив на об'єкти університету, готує проект рішення ректора університету щодо проведення заходів з евакуації працівників, студентів і матеріальних цінностей;

4. Уточнює питання взаємодії з місцевим органом з евакуації, забезпечує згідно з календарним планом приведення в готовність функціональних груп комісії за їх призначенням.

Комісія **у режимі надзвичайної ситуації** (з моменту прийняття рішення про проведення евакуації) відповідно до покладених на неї завдань:

1. Розгортає і здійснює підготовку до роботи тимчасового органу з евакуації (у разі необхідності збірного пункту евакуації і приймального пункту евакуації) залежно від рішення про проведення евакуації (у невідкладних випадках мобільна оперативна група розпочинає роботу негайно);

2. Спільно з постійною комісією з питань надзвичайних ситуацій університету усвідомлює рішення про проведення евакуації, залежно від виду і рівня евакуації подає ректорові університету пропозиції щодо конкретних дій органів управління, сил цивільного захисту і структурних підрозділів університету;

3. У відповідності з рішенням ректора університету (або з рішенням органу, який прийняв рішення про проведення евакуації), запроваджує виконання плану проведення евакуації працівників, студентів і матеріальних цінностей університету у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, зокрема виконує наступні заходи:

–здійснює оповіщення органів управління, працівників і студентів університету про початок евакуації, визначає завдання керівникам структурних підрозділів стосовно проведення заходів з евакуації, постійне інформування особового складу, що підлягає евакуації;

–формує автомобільні і піші колони, визначає маршрути і порядок їх руху, зокрема маршрут і порядок руху працівників і студентів, які підлягають евакуації з використанням транспортних засобів, що експлуатуються згідно з графіком роботи (у разі проведення часткової евакуації);

–визначає конкретні завдання старшим автомобільних і піших колон, уточнює списки працівників і студентів, які входять до складу цих колон, подає необхідну інформацію комісії з питань евакуації органу місцевого самоврядування, на території якого планується розмістити особовий склад і матеріальні цінності університету;

–організовує взаємодію і уточнює порядок здійснення запланованих заходів з евакуації з комісією з питань евакуації органу місцевого самоврядування, органами управління, службами і формуваннями цивільного захисту університету;

–здійснює контроль проведення заходів з евакуації працівників, студентів і матеріальних цінностей університету у безпечний район у відповідності з рішенням ректора університету (або з рішенням органу, який прийняв рішення про проведення евакуації);

–здійснює ведення обліку евакуйованих працівників і студентів, подає ректорові університету і керівнику місцевого органу з евакуації донесення про хід евакуації, кількість перевезених у безпечний район працівників і студентів (за часом, видами транспорту або пішим порядком);

–організовує всебічне забезпечення евакуйованих працівників і студентів (медичне забезпечення, забезпечення особового складу продуктами харчування, питною водою, охорону громадського порядку, безпеку дорожнього руху, радіаційне та хімічне спостереження) на маршрутах руху, зустріч евакуйованих працівників і студентів у безпечному районі, їх приймання, розміщення і життєзабезпечення, залучає для виконання цих завдань наявні сили і засоби об'єктової ланки (зокрема служб і формувань цивільного захисту);

–у встановлений термін подає ректорові університету і керівнику місцевого органу з евакуації донесення про проведення заходів з евакуації за встановленню формою;

–здійснює інші заходи, передбачені цим Положенням, планом евакуації і функціональними обов'язками посадових осіб комісії.

Комісія з питань евакуації є тимчасовим органом з евакуації, який створюється для планування, підготовки та проведення евакуації працівників, студентів та матеріальних цінностей університету.

Залежно від виду і рівня евакуації, або у разі необхідності об'єктова ланка може створювати інші тимчасові органи з евакуації, а саме:

- збірні пункти евакуації;
- проміжні пункти евакуації;
- приймальні пункти евакуації.

Очолює комісію заступник керівника (проректор з науково–педагогічної роботи), який призначається Наказом ректора університету.

Штатно–посадова структура, персональний склад і функціональні обов'язки посадових осіб комісії затверджуються ректором університету.

У своїй діяльності комісія взаємодіє з місцевим органом з питань евакуації, органами управління і службами цивільного захисту університету.

Інформаційне та методичне забезпечення підготовки комісії до виконання завдань за призначенням здійснюється постійним органом управління об'єктової ланки.

Координує діяльність комісії з питань евакуації постійна комісія з питань надзвичайних ситуацій університету.

До складу комісії в режимі повсякденного функціонування об'єктової ланки входять:

- голова комісії;
- заступник голови комісії з організаційних питань;
- заступник голови комісії –начальник мобільної оперативної групи;
- заступник голови комісії з питань всебічного забезпечення;
- секретар комісії;
- функціональні групи, створені для планування, підготовки і проведення заходів з евакуації.

В режимі повсякденного функціонування об'єктової ланки у складі комісії створюється:

- функціональна група з питань організації оповіщення та зв'язку;
- функціональна група з питань організації обліку евакуйованих працівників, студентів і матеріальних цінностей та інформаційного забезпечення;
- функціональна група з питань організації збору, відправлення і розміщення евакуйованих працівників, студентів та матеріальних цінностей.

До складу мобільної оперативної групи входять начальники служб цивільного захисту університету та інші працівники, які призначаються окремим Наказом ректора університету.

До складу комісії входять працівники відділу кадрів, навчального відділу, відділу матеріально–технічного постачання та інших структурних підрозділів університету.

Залежно від виду і рівня евакуації, або у разі необхідності склад комісії може бути іншим.

Комісія має право:

- одержувати від посадових осіб університету інформацію і документи, необхідні для вирішення питань, що належать до її компетенції;

–залучати у встановленому порядку до планування, підготовки і проведення заходів з евакуації наявні сили та засоби об'єктової ланки;

–розглядати питання, визначені у цьому Положенні, вносити ректорові університету пропозиції з питань.

Основною організаційною формою роботи комісії у режимі повсякденного функціонування об'єктової ланки є засідання, які проводяться згідно з планом роботи, який затверджується головою комісії.

Веде засідання комісії, а також керує її роботою голови комісії, а у разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії з організаційних питань.

Підготовку і проведення засідань комісії, а також контроль за виконанням її рішень, забезпечує секретар комісії.

Секретарем комісії призначається працівник університету, який безпосередньо відповідає за організацію цивільного захисту.

Рішення комісії оформлюються у протоколі комісії, який підписується головуючим на засіданні та секретарем комісії. У невідкладних випадках голова комісії має право самостійно приймати рішення з питань проведення заходів з екстреної евакуації (у разі безпосередньої загрози життю і здоров'ю людей).

Рішення комісії, прийняті у межах її повноважень, є обов'язковими для виконання посадовими особами, які входять до її складу. Рішення комісії, які стосуються інших посадових осіб університету, регулюються Наказом ректора університету.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ

Порядок проведення евакуації встановлюється Постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року №841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».

Загальне керівництво плануванням, підготовкою і проведенням заходів з евакуації на рівні навчального закладу здійснює ректор університету з залученням постійного і координаційного органів управління об'єктової ланки.

Планування, підготовка і проведення евакуації на рівні навчального закладу покладаються на комісію з питань евакуації університету, яка взаємодіє з місцевим органом з питань евакуації, організовує обмін інформацією з органом місцевого самоврядування у безпечному районі у разі проведення евакуації.

У невідкладних випадках, зокрема у разі безпосередньої загрози життю та здоров'ю людей, рішення про проведення екстреної евакуації працівників і студентів приймає посадова особа, що належить до керівного складу університету, яка перша прибула у зону надзвичайної ситуації (осередок небезпечної події), або отримала відповідну інформацію. Посадова особа, яка прийняла рішення про проведення евакуації, доповідає про вжиті заходи ректорові університету, або його заступникам.

Час на розгортання і підготовку до роботи комісії з евакуації університету або інших тимчасових органів з евакуації не повинен перевищувати чотирьох годин з моменту отримання рішення про проведення евакуації.

Планування заходів з евакуації здійснюється за затвердженою методикою.

План евакуації розробляється комісією з питань евакуації, підписується її головою, затверджується ректором університету і погоджується з Київською районною адміністрацією м.Одеси.

Загальна евакуація населення проводиться із зон радіаційного та хімічного забруднення, катастрофічного затоплення місцевості у разі руйнування гідротехнічних (гідрозахисних) споруд, хвиля прориву яких може досягнути зазначеній місцевості менше ніж за чотири години.

Часткова евакуація населення проводиться на підставі рішення Одеської обласної державної адміністрації чи Київської районної адміністрації м.Одеси, на рівні навчального закладу –на підставі рішення ректора університету.

Для проведення загальної евакуації населення залучаються наявні транспортні засоби відповідної адміністративної території, а в разі виникнення безпосередньої загрози життю та здоров'ю населення – додатково транспортні засоби суб'єктів господарювання та громадян.

Часткова евакуація населення проводиться з використанням транспортних засобів, що експлуатуються згідно з графіком роботи.

Залучення додаткових транспортних засобів під час проведення часткової евакуації населення здійснюється за рішенням Одеської обласної державної адміністрації або органу місцевого самоврядування, на рівні навчального закладу – за рішенням ректора ОДЕКУ.

Суб'єктові господарювання або громадянину, транспортні засоби яких залучалися до здійснення заходів з евакуації населення, компенсується вартість і розмір фактичних (понесених) витрат за рахунок коштів, що виділяються з відповідного бюджету на ліквідацію загрози виникнення надзвичайної ситуації або наслідків надзвичайної ситуації у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Працівник університету, власник, користувач, водій транспортного засобу, які відмовилися від надання послуг з перевезення населення, яке підлягає евакуації, несуть відповідальність відповідно до закону.

Евакуація матеріальних цінностей проводиться у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, які можуть заподіяти їм шкоду, за наявності часу на її проведення.

Перелік, обсяги та черговість проведення евакуації матеріальних цінностей визначаються комісією з питань евакуації університету та враховуються під час планування заходів з евакуації відповідно до затвердженої методики.

Евакуація працівників і студентів університету проводиться у безпечні райони, визначені органом, який приймає рішення про проведення евакуації.

До виконання завдань комісії можуть залучатися у встановленому порядку спеціалісти різного фаху виходячи з характеру та складності питань, що вирішуються.

За посадовими особами комісії на час виконання завдань зберігається заробітна плата за основним місцем роботи. Оплата праці посадових осіб комісії під час здійснення заходів з евакуації в умовах загрози для життя і здоров'я регулюється окремими рішеннями ректора університету у кожному конкретному випадку.

Посадові особи комісії та фахівці, які залучаються до її роботи, забезпечуються телефонним зв'язком, спеціальним одягом та засобами індивідуального захисту.

Всебічне забезпечення і фінансування заходів комісії у режимі повсякденного функціонування об'єктової ланки здійснюється за рахунок університету.

Фінансування заходів з евакуації здійснюється за рахунок коштів, передбачених відповідно до вимог законодавства для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

Питання до самоперевірки

1. Як утворюється комісія з питань надзвичайних ситуацій?
2. Основні завдання комісії з питань НС.
3. Яка організаційна форма роботи комісії у режимі повсякденного функціонування комісії з питань НС?
4. Коли утворюється штаб з ліквідації наслідків НС?
5. Основні завдання штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
6. З якою метою створюється комісія з питань евакуації?
7. Функції евакокомісії.
8. Коли проводиться загальна і часткова евакуація?

9. Хто здійснює фінансування заходів з евакуації?

10. Хто здійснює загальне керівництво плануванням, підготовкою і проведенням заходів з евакуації на рівні університету, міста, області?

РОЗДІЛ 4 ФОРМУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОДЕКУ

4.1 Добровільна пожежна дружина

Добровільна пожежна дружина створюється з метою проведення заходів із запобігання виникнення пожеж та організації їх гасіння згідно з Порядком функціонування добровільної пожежної охорони, введеним в дію Постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 року № 564.

Добровільна пожежна дружина у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, а також Указами Президента України, актами Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами центральних та місцевих органів виконавчої влади, рішеннями органів самоврядування, наказами директора коледжу та даним положенням.

Добровільна пожежна дружина відноситься до другої категорії, що забезпечуються первинними засобами для гасіння пожеж.

Членом добровільної пожежної дружини може бути особа, яка досягла 21-річного віку і здатна за своїми здібностями та станом здоров'я виконувати покладені на неї обов'язки.

Основні завдання добровільної пожежної дружини університету

На добровільну пожежну дружину покладається:

1 Здійснення контролю за виконанням і дотриманням установлених правил пожежної безпеки в приміщеннях навчального корпусу та гуртожитку, а також на її території.

2 Проведення роз'яснювальної роботи серед працівників і студентів ОДЕКУ щодо дотримання правил пожежної безпеки.

3 Здійснення щоденного нагляду за утриманням у справному стані засобів протипожежного захисту, обладнання і інвентарю.

4 Вжиття у разі виникнення пожеж невідкладних заходів до виклику пожежно-рятувальних підрозділів, рятування людей, майна та її ліквідація наявними засобами.

5 Участь у гасінні пожеж у разі їх виникнення.

6 Здійснення контролю за станом та працездатністю засобів пожежогасіння.

Добровільна пожежна дружина ОДЕКУ створюється на добровільних засадах з числа працівників університету, які досягли 21 річного віку та здатні за своїми здібностями і станом здоров'я виконувати покладені на них обов'язки.

Особи, які входять до складу добровільної пожежної дружини оголошуються наказом ректора ОДЕКУ.

Добровільна пожежна команда організовується з членів добровільної пожежної дружини.

Чисельний склад добровільної пожежної дружини визначається ректором ОДЕКУ з урахуванням пожежної безпеки навчального закладу.

Виключення з членів добровільної пожежної дружини проводиться

- за порушення правил пожежної безпеки;
- за невиконання своїх обов'язків;
- за власним бажанням шляхом подання про це заяви ректору університету;
- у разі звільнення з роботи.

Інформація з обов'язками членів добровільної пожежної дружини щодо запобігання пожежі та дії на випадок її виникнення вивіщується на дошці оголошень чи стендах пожежної безпеки.

Порядок залучення членів добровільної пожежної дружини до чергувань, пов'язаних із забезпеченням пожежної безпеки у вільний від роботи час установлюється ректором університету в наказі.

Начальником добровільної пожежної дружини являється відповідальна особа за протипожежний стан Одеському державному екологічному університеті згідно наказу ректора.

Начальник добровільної пожежної дружини зобов'язаний:

1. Здійснювати контроль за дотриманням вимог правил пожежної безпеки, виконання заходів запропонованих приписами органів державного пожежного нагляду.

2. Здійснювати нагляд за справністю первинних засобів пожежогасіння, систем пожежної автоматики, водопостачання, що є в університеті та гуртожитку та не допускати їх використання не за призначенням.

3. Вести роз'яснювальну роботу серед працівників про заходи пожежної безпеки.

4. Проводити заняття із особовим складом добровільної пожежної дружини і перевіряти його готовність до дії.

5. Організовувати гасіння пожежі до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів та евакуації персоналу і студентів із приміщення.

6. Своєчасно інформувати ректора університету у разі виявлення порушень правил пожежної безпеки.

7. Розповсюджувати серед працівників плакати, брошури, листівки, правила та інструкції на протипожежну тематику. і

8. Проводити заняття з членами добровільної пожежної дружини згідно тематичного плану

9. Проводити практичні заняття з працівниками та студентами з евакуації під час пожежі або надзвичайної ситуації.

Члени добровільної пожежної дружини повинні:

1. Знати і виконувати правила пожежної безпеки, які діють в ОДЕКУ.

2. Стежити за готовністю до дії засобів пожежогасіння і зв'язку.

3. Знати свої обов'язки згідно з табелем і у разі виникнення пожежі брати активну участь у її ліквідації.

4. Виконувати розпорядження начальника дружини, підвищувати свої пожежно-технічні знання, відвідувати заняття згідно з розкладом.

5. У разі виявлення порушень вимог пожежної безпеки доповідати начальнику добровільної пожежної дружини, а у разі його відсутності ректору університету

Оплата праці членів добровільної пожежної дружини під час їхньої участі в ліквідації пожежі або наслідків аварій, проведення пожежно- профілактичних заходів, а також навчальної підготовки здійснюється з розрахунку середньомісячного заробітку за посадою.

Члени добровільної пожежної дружини підлягають обов'язковому особистому страхуванню на випадок загибелі, поранення (контузії, каліцтва, травматизму), захворювання, одержаного під час ліквідації пожежі або наслідків аварії.

Контроль за діяльністю добровільної пожежної дружини здійснює ректор ОДЕКУ, начальник цивільного захисту, штатна посадова особа з питань цивільного захисту.

4.2 Ланка охорони громадського порядку

Ланка охорони громадського порядку – формування цивільного захисту, яке утворюється як позаштатний підрозділ на непрофесійній основі згідно з вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 09.10.2013 року № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формування цивільного захисту», для проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у тому числі тих, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій чи терористичних актів, а також проведення відновлювальних робіт, які потребують залучення працівників і техніки.

У своїй діяльності ланка охорони громадського порядку керується Конституцією України, законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції України та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства України та цим Положенням.

До ланки охорони громадського порядку призначаються на добровільній основі працівники університету, які здатні за станом здоров'я виконувати роботи

в умовах надзвичайної ситуації, у тому числі чоловіки віком від 18 до 60 років та жінки - від 18 до 55 років, за винятком вагітних жінок, жінок, які мають дітей віком до 8 років, інвалідів I та II групи, та осіб, що входять до складу професійних аварійно-рятувальних служб.

У разі призову працівників на військову службу під час мобілізації формування доукомплектовуються працівниками, які не призначені для доукомплектування Збройних Сил, інших військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення, не залучені до роботи в оборонній сфері та сфері забезпечення життєдіяльності населення.

Залучення формування до дій за призначенням здійснюється згідно з планом реагування на надзвичайні ситуації, планом цивільного захисту на особливий період у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Формування виконує заходи щодо забезпечення громадського порядку, безпеки дорожнього руху та охорони майна, що залишилося без нагляду у разі виникнення надзвичайних ситуацій та під час аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій у тому числі ситуацій, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів.

Склад і порядок організації роботи формування визначається наказом ректора ОДЕКУ. Рішення про залучення формування до дій за призначенням приймає ректор університету.

Для забезпечення планомірної діяльності та підтримання ланки охорони громадського порядку у постійній готовності до виконання завдань за призначенням розробляються і затверджуються:

- штатно-посадовий список особового складу формування;
- план приведення формування в готовність до дій за призначенням;
- план оповіщення особового складу формування;
- таблиць оснащення формування майном, засобами захисту та приладами;
- інші документи, необхідні для забезпечення діяльності ланки.

Організаційна структура ланки охорони громадського порядку, порядок її оснащення технікою і майном визначаються цим положенням.

Підготовка ланки охорони громадського порядку організовується і здійснюється згідно з Порядком підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 443, Порядком здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 444, Порядком проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 р. № 819, Постанови Кабінету Міністрів України від 28.03.2013р. № 230 «Про внесення змін до Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту», а також згідно з організаційно-методичними вказівками з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях, які затверджуються відповідно центральними органами виконавчої влади, обласною держадміністрацією.

Командир ланки охорони громадського порядку у рік призначення і надалі раз на 3 роки зобов'язаний пройти функціональне навчання у навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності в Одеській області.

Підготовка особового складу ланки охорони громадського порядку здійснюється щорічно за місцем роботи у відповідності до програми спеціальної підготовки працівників та під час проведення в ОДЕКУ спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Основним завданням ланки охорони громадського порядку є участь відповідно до компетенції у забезпеченні громадського порядку, безпеки дорожнього руху та охорони майна, що залишилося без нагляду на території університету при виникненні надзвичайних ситуацій.

Формування відповідно до покладених на нього завдань:

- бере участь відповідно до компетенції у забезпеченні громадського порядку, безпеки дорожнього руху в зонах виникнення надзвичайних ситуацій та охороні майна, що залишилося без нагляду в таких зонах;

- тимчасово може забороняти або обмежувати рух транспортних засобів і пішоходів поблизу та в межах зон надзвичайних ситуацій, а також доступ громадян на окремі об'єкти та території ОДЕКУ, зобов'язувати їх залишати такі об'єкти та території;

- повідомляє керівництву університету про небезпечні події та надзвичайні ситуації;

- надає допомогу у проведенні евакуації персоналу навчального закладу з небезпечних місць;

- бере участь у здійсненні карантинних заходів під час епідемій та епізоотій;

- визначає потребу в матеріальних ресурсах, необхідних для здійснення заходів з охорони громадського порядку;

- проводить заходи для постійного підтримання своєї готовності;

- надає постраждалим домедичну допомогу;

- вносить керівництву ВУЗа пропозиції щодо забезпечення заходів цивільного захисту;

- дійсноє інші функції, передбачені актами законодавства.

Ланка охорони громадського порядку має право на:

- отримання інформації про надзвичайну ситуацію та заходи необхідної безпеки;

- безперешкодний доступ на територію об'єктів університету, що постраждали внаслідок надзвичайної ситуації;

- вимогу від усіх осіб, які перебувають у зоні надзвичайної ситуації, дотримання встановлених норм безпеки.

Ректором ОДЕКУ може визначати для ланки охорони громадського порядку інші завдання та функції залежно від надзвичайної ситуації.

Безпосереднє керівництво ланки охорони громадського порядку здійснює її командир, який призначається наказом ректора університету відповідно до рішенням про утворення такої ланки охорони громадського порядку.

Командир ланки охорони громадського порядку здійснює керівництво діяльністю цього формування та несе персональну відповідальність за виконання покладених на нього завдань.

Командир формування зобов'язаний:

- здійснювати керівництво формуванням;
- визначати першочергові завдання та напрями діяльності формування;
- забезпечувати рівень готовності формування до дій за призначенням;
- співпрацювати за дорученням ректора з іншими формуваннями;
- аналізувати та узагальнювати результати діяльності формування;
- звітувати керівництву про проведену роботу;
- організовувати та проводити підготовку працівників, які входять до складу формування щодо дій у надзвичайних ситуаціях;
- здійснювати інші повноваження відповідно до чинного законодавства та завдань, покладених на формування.

Командир формування має право:

- брати участь у розробленні документів, пов'язаних з діяльністю ланки охорони громадського порядку ;
- надавати пропозиції керівництву університета щодо вдосконалення роботи ланки охорони громадського порядку, покращення умов праці, матеріального стану та соціального захисту особового складу ланки;
- надавати пропозиції щодо заохочення або накладення дисциплінарних стягнень на працівників, що входять до особового складу ланки.

Оснащення ланки охорони громадського порядку технікою і майном.

Табель оснащення формування технікою і майном розробляється на підставі визначеної організаційної структури ланки, а також Порядку забезпечення населення і працівників формування та спеціалізованих служб цивільного

захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1200.

За працівниками закріплюються визначені для використання під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт техніка і майно університету в обсягах, передбачених у таблиці оснащення ланки охорони громадського порядку .

Матеріально-технічне забезпечення ланки охорони громадського порядку здійснюється за рахунок коштів університету, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Облік техніки і майна, визначених для використання під час проведення робіт із запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків, ведеться навчальним закладом.

Формування користується правами, визначеними Кодексом цивільного захисту України для спеціалізованих служб цивільного захисту.

Контроль за діяльністю ланки охорони громадського порядку здійснює ректор ОДЕКУ, начальник цивільного захисту, та штатна посадова особа з питань цивільного захисту.

4.3 Санітарна дружина цивільного захисту

Санітарна дружина цивільного захисту (далі - сандружина) – позаштатний підрозділ, які утворюються на непрофесійній основі згідно з вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 09.10.2013 року № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту», для проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у тому числі тих, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій чи терористичних актів, а також проведення відновлювальних робіт, які потребують залучення працівників і техніки.

У своїй діяльності сандружина керується Конституцією України, законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції України та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства України та цим Положенням.

До сандружини зараховуються на добровільній основі працівники університету, які здатні за станом здоров'я виконувати роботи в умовах надзвичайної ситуацій, у тому числі чоловіки віком від 18 до 60 років та жінки - від 18 до 55 років, за винятком вагітних жінок, жінок, які мають дітей віком до 8 років, інвалідів I та II групи, та осіб, що входять до складу професійних аварійно-рятувальних служб.

У разі призову працівників на військову службу під час мобілізації сандружина доукомплектовується працівниками, які не призначені для доукомплектування Збройних Сил, інших військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення, не залучені до роботи в оборонній сфері та сфері забезпечення життєдіяльності населення.

Залучення сандружини до дій за призначенням здійснюється згідно з планом реагування на надзвичайні ситуації, планом цивільного захисту на особливий період у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Сандружина виконує заходи щодо надання постраждалим домедичної допомоги у разі виникнення надзвичайних ситуацій та під час аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій у тому числі ситуацій, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів.

Склад і порядок організації роботи формування визначається наказом ректора університету. Рішення про залучення формування до дій за призначенням приймає ректор ОДЕКУ.

Для забезпечення планомірної діяльності та підтримання формування у постійній готовності до виконання завдань за призначенням розробляються і затверджуються:

- штатно-посадовий список особового складу сандружини;
- план приведення сандружини в готовність до дій за призначенням;
- плану оповіщення особового складу сандружини;
- таблиць оснащення сандружини майном, засобами захисту та приладами;
- інші документи, необхідні для забезпечення діяльності сандружини.

Підготовка сандружини організовується і здійснюється згідно з Порядком підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 443, Порядком здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 444, Порядком проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 р. № 819, Постанови Кабінету Міністрів України від 28.03.2013р. № 230 «Про внесення змін до Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту», а також згідно з організаційно-методичними вказівками з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях, які затверджуються відповідно центральними органами виконавчої влади, обласною держадміністрацією.

Командир сандружини у рік призначення і надалі раз на 3 роки зобов'язаний пройти функціональне навчання у навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності в Одеській області.

Підготовка особового складу сандружини здійснюється щорічно за місцем роботи у відповідності до програм спеціальної підготовки працівників та під час проведення на об'єкті спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Основними завданнями санітарного поста є надання постраждалим домедичної допомоги (первинної медичної допомоги) у разі виникнення надзвичайних ситуацій та під час аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій у тому числі ситуацій, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів.

Санітарний пост відповідно до покладених на нього завдань:

- надають домедичну допомогу (первинну медичну допомогу) постраждалим у разі виникнення надзвичайних ситуацій та особовому складу підрозділів цивільного захисту;

- організовують взаємодію з формуваннями, які залучені для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

- надають екстрену медичну допомогу пораненим та постраждалим у разі виникнення надзвичайних ситуацій, здійснюють медичне сортування поранених;

- організовують евакуацію постраждалих у разі виникнення надзвичайних ситуацій до закладів охорони здоров'я з урахуванням медичних показань;

- ізолюють інфекційних хворих і контамінованих осіб, проводять їх санітарну обробку і деконтамінацію та надають екстрену медичну допомогу;

- організовують та здійснюють медичні профілактичні заходи серед особового складу підрозділів цивільного захисту;

- проводять постійну роботу з підвищення кваліфікації особового складу сандружини методами та навичкам надання домедичної допомоги у разі виникнення надзвичайних ситуацій,

- беруть участь у спеціальних об'єктових навчаннях і тренуваннях з питань цивільного захисту;

- проводять заходи для постійного підтримання своєї готовності до дій за призначенням;

- вносить керівництву університету пропозиції щодо забезпечення заходів цивільного захисту;

- здійснює інші функції, передбачені актами законодавства.

Санітарна дружина має право на:

- отримання інформації про надзвичайну ситуацію та заходи необхідної безпеки;
- безперешкодний доступ на територію об'єктів університету, гуртожиттів, що постраждали внаслідок надзвичайної ситуації;
- вимогу від усіх осіб, які перебувають у зоні надзвичайної ситуації, дотримання встановлених норм безпеки.

Керівництво університету може визначати для санітарної дружини інші завдання та функції залежно від їх функціонального призначення.

Порядок розгортання та приведення у готовність формування визначається планом приведення його у готовність.

Безпосереднє керівництво сандружиною здійснює її командир, який призначається наказом ректора ОДЕКУ.

Командир сандружини здійснює керівництво діяльністю формування та несе персональну відповідальність за виконання покладених на нього завдань.

Командир сандружини зобов'язаний:

- здійснювати керівництво формуванням;
- визначати першочергові завдання та напрями діяльності сандружини;
- забезпечувати рівень готовності формування до дій за призначенням;
- співпрацювати з іншими формуваннями;
- аналізувати та узагальнювати результати діяльності сандружини;
- звітувати керівництву про проведену роботу;
- організовувати та проводити підготовку працівників, які входять до складу формування щодо дій у надзвичайних ситуаціях;
- здійснювати інші повноваження відповідно до чинного законодавства та завдань, покладених на формування.

Командир сандружини має право:

- брати участь у розробленні документів, пов'язаних з діяльністю свого формування;

- надавати пропозиції керівництву університету щодо вдосконалення роботи формування, покращення умов праці, матеріального стану та соціального захисту особового складу формування;

- надавати пропозиції щодо заохочення та накладення дисциплінарних стягнень на працівників, що входять до особового складу формування.

Табель оснащення санітарного посту технікою і майном розробляється на підставі визначеної організаційної структури формування, а також Порядку забезпечення населення і працівників формування та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1200.

За працівниками закріплюються визначені для використання під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт техника і майно університету в обсягах, передбачених у таблиці оснащення формування.

Матеріально-технічне забезпечення формування здійснюється за рахунок коштів університету, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Санітарна дружина користується правами, визначеними Кодексом цивільного захисту України для спеціалізованих служб цивільного захисту.

Контроль за діяльністю санітарної дружини здійснює ректор ОДЕКУ, начальник цивільного захисту та посадова особа з питань цивільного захисту.

4.4 Пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту

Пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту (далі – пункт видачі) - це позаштатне спеціалізоване формування, призначене для видачі працівникам, студентам та особовому складу невоєнізованих формувань цивільної захисту засобів радіаційного та хімічного захисту (далі – РХЗ) в умовах воєнного стану або при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій, пов'язаних з викидом (виливом) у довкілля небезпечних хімічних і радіоактивних речовин.

Пункт видачі створюються з метою своєчасної видачі засобів РХЗ працівникам, студентам та особовому складу невоєнізованих формувань цивільної оборони захист) відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 № 1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення і особового складу невоєнізованих формувань засобами радіаційного та хімічного захисту».

У своїй діяльності пункт видачі керується законодавчими та нормативно-правовими актами у сфері цивільного захисту, розпорядженнями відповідного місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування та Положення про пункт видачі працівникам, студентам та особовому складу невоєнізованих формувань засобів радіаційного та хімічного захисту.

До засобів радіаційного та хімічного захисту працівників, студентів й особового складу невоєнізованих формувань цивільного захисту на випадок надзвичайної ситуації у мирний і воєнний час належать:

- засоби індивідуального захисту органів дихання від бойових отруйних речовин;
- засоби захисту шкіри;
- промислові засоби захисту органів дихання від небезпечних хімічних речовин;
- респіратори;
- прилади радіаційної розвідки і дозиметричного контролю;
- військові прилади хімічної розвідки;

- спеціальні (промислові) прилади хімічної розвідки;
- ватно-марлеві пов'язки.

Пункти видачі поділяються на:

- склади II групи накопичення майна цивільної оборони;
- районні (міські) пункти видачі;
- кустові пункти видачі;
- об'єктові пункти видачі.

Склади II групи накопичення майна цивільної оборони створюються місцевими органами виконавчої влади за погодженням з Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

Районні (міські) пункти видачі створюються районними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування в місцях тимчасового зберігання засобів РХЗ, для видачі на кустові або об'єктові пункти видачі у штатних упаковках.

Кустові пункти видачі створюються районними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування в місцях розподілу засобів РХЗ для видачі їх на об'єктові пункти видачі.

Об'єктові пункти видачі створюються у навчальних закладах для безпосередньої видачі засобів РХЗ студентам, викладачам, працівникам.

Термін вивезення засобів РХЗ із складів II групи накопичення до районних (міських) пунктів, а з районних (міських) до кустових, не повинен перевищувати 9 годин, а з кустових до об'єктових – не більше 7 годин розрахункового часу.

Термін приведення у готовність пункту видачі до прийому засобів РХЗ в ОДЕКУ не повинен перевищувати 8 годин.

Пункт видачі засобів РХЗ обладнується в приміщенні складу для зберігання засобів цивільного захисту університету.

До основних завдань пункту видачі засобів РХЗ належить:

- підготовка засобів РХЗ до безпосередньої видачі працівникам, студентам і особовому складу формувань ЦЗ;
- видача засобів РХЗ працівникам, студентам і особовому складу формувань ЦЗ за уточненими списками у встановлений термін;
- надання допомоги працівникам, студентам і особовому складу формувань ЦЗ щодо використання засобів РХЗ;
- зберігання матеріальної бази пункту видачі засобів РХЗ та утримання її в готовності до використання за призначенням.

До особового складу пункту видачі засобів РХЗ входять:

- начальник пункту видачі засобів РХЗ;
- ланка видачі засобів РХЗ;
- ланка підготовки засобів РХЗ;
- ланка технічної перевірки засобів РХЗ.
- медичний працівник.

Підготовка і видача засобів РХЗ включає:

- перевірку комплектності й справності засобів РХЗ;
- сортування фільтруючих протигазів за розмірами;
- підбір шолом–масок протигазів;
- технічну перевірку протигазів подразнюючою речовиною;
- безпосередню видачу засобів РХЗ;
- ведення облікової документації щодо видачі засобів РХЗ.

Укомплектування пункту видачі засобів РХЗ документацією, устаткуванням та інструментом здійснюється завчасно, у режимі повсякденної діяльності об'єктової ланки Функціональної підсистеми Єдиної державної системи цивільного захисту. Навчання та тренування особового складу пункту видачі засобів РХЗ проводиться згідно з Планом основних заходів підготовки цивільного захисту Одеського державного екологічного університету.

Пункт видачі засобів РХЗ розпочинає функціонувати при отриманні розпорядження щодо видачі засобів РХЗ, при цьому особовий склад пункту діє у відповідності з планом приведення у готовність і займає свої робочі місця.

Особовий склад ланки видачі засобів РХЗ відкриває ящики із засобами РХЗ, перевіряє комплектність та справність фільтруючих протигазів, здійснює їх збирання та сортування на робочих місцях згідно із розмірами обличчя конкретної людини.

На окремому робочому місці особовий склад ланки видачі засобів РХЗ здійснює вимірювання висоти обличчя людей для підбору шолом–масок протигазів за індивідуальними розмірами.

Після завершення підбору шолом–масок протигазів за індивідуальними розмірами здійснюється видача фільтруючих протигазів працівникам, студентам та особовому складу формувань ЦЗ згідно із списками видачі цих засобів, при цьому ведеться облік виданих фільтруючих протигазів.

На робочому місці ланки підготовки засобів РХЗ до використання здійснюється перевірка правильності підбору шолом–масок протигазів та проводиться навчання працівників, студентів і особового складу формувань ЦЗ правилам користування фільтруючими протигазами.

Перевірка правильності підбору шолом–масок фільтруючих протигазів здійснюються безпосередньо особами, які отримали протигази у користування, під методичним керівництвом і контролем з боку особового складу ланки підготовки засобів РХЗ.

Остаточна перевірка якості підбору шолом–масок і придатності фільтруючого протигазу здійснюється ланкою технічної перевірки протигазів у спеціально обладнаному наметі (приміщенні) з використанням аерозолі подразнюючої речовини.

Перевірка подразнюючою речовиною проводиться тільки для протигазів, виданих особовому складу формувань ЦЗ, у присутності лікаря медичного пункту університету.

Видача несправних засобів РХЗ не допускається.

Після завершення видачі засобів РХЗ начальник пункту видачі засобів РХЗ доповідає посадовій особі, відповідальній за цивільний захист ОДЕКУ.

На підставі доповіді начальника пункту видачі засобів РХЗ штаб Цивільного захисту подає звіт до органів управління ЄДС цивільного захисту.

Начальник пункту видачі засобів РХЗ зобов'язаний:

а) у режимі повсякденної діяльності об'єктової ланки Функціональної підсистеми Єдиної державної системи цивільного захисту:

- знати кількість і види засобів РХЗ, які призначені для видачі;
- організувати укомплектування пункту видачі засобів РХЗ устаткуванням, інструментом і документацією;
- щорічно уточнювати штатно–посадову структуру пункту видачі засобів РХЗ та схему оповіщення особового складу;
- спільно з відділом кадрів університету щорічно уточнювати списки працівників, студентів і особового складу формувань ЦЗ.

б) у режимі надзвичайної ситуації, надзвичайного та воєнного стану (при отриманні розпорядження щодо видачі засобів РХЗ):

- здійснити оповіщення та збір особового складу пункту видачі засобів РХЗ;
- проінструктувати особовий склад пункту видачі засобів РХЗ щодо заходів безпеки і організації роботи;
- організувати розгортання пункту видачі засобів РХЗ в приміщенні складу для зберігання засобів цивільного захисту;
- забезпечити видачу засобів РХЗ працівникам, студентам і особовому складу формувань ЦЗ університету за уточненими списками у встановлений термін;
- здійснювати постійний контроль дій особового складу пункту видачі засобів РХЗ ;
- після завершення видачі засобів РХЗ доповісти начальнику посадовій особі, на яку покладені обов'язки з питань цивільного захисту університету.

Командир ланки видачі засобів РХЗ зобов'язаний:

- знати принцип дії, призначення, склад і технічні характеристики засобів РХЗ, а також порядок підбору шолом-масок фільтруючих протигазів для дорослого населення;

- проводити навчання особового складу щодо практичних дій з підбору шолом–масок фільтруючих протигазів;

- організувати перевірку придатності і комплектності фільтруючих протигазів, забезпечити їх сортування на робочому місці згідно з розмірами шолом–масок фільтруючих протигазів;

- у відповідності з розмірами шолом–масок фільтруючих протигазів забезпечити їх видачу працівникам, студентам і особовому складу формувань ЦЗ за уточненими списками у встановлений термін, вести постійний облік виданих засобів РХЗ;

- після завершення робіт доповісти начальнику пункту видачі засобів РХЗ.

Командир ланки підготовки засобів РХЗ до використання зобов'язаний:

- знати принцип дії, призначення, склад і технічні характеристики засобів РХЗ, володіти у повному обсязі прийомами і правилами практичного застосування фільтруючих протигазів;

- проводити навчання і практичне відпрацювання з особовим складом ланки способів збирання та розбирання фільтруючих протигазів, підготовки їх до роботи та усунення виявлених недоліків;

- надавати допомогу користувачам фільтруючих протигазів щодо підготовки їх до використання (проведення зовнішнього огляду, гігієнічної обробки, збирання та перевірки на герметичність);

- про виявлені недоліки стосовно стану і комплектності фільтруючих протигазів доповідати начальнику пункту видачі засобів РХЗ.

Командир ланки технічної перевірки фільтруючих протигазів зобов'язаний:

- знати принцип дії, призначення, склад і технічні характеристики засобів РХЗ, правила безпеки при поводженні з небезпечними речовинами;

- перед початком робіт з технічної перевірки фільтруючих протигазів проінструктувати особовий склад ланки щодо заходів безпеки при поводженні з аерозолем хімічної речовини подразнюючої дії;

- організувати обладнання намету (приміщення) для технічної перевірки фільтруючих протигазів;

- провести технічну перевірку аерозолем хімічної речовини подразнюючої дії фільтруючих протигазів, призначених для оснащення особового складу формувань ЦЗ, у спеціально обладнаному наметі (приміщенні) з додержанням встановлених заходів безпеки (в присутності лікаря медичного (оздоровчого) пункту університету);

- при виявленні несправних протигазів здійснити їх заміну та доповісти начальнику пункту видачі засобів РХЗ.

Медичний працівник зобов'язаний:

- постійно знаходитися на майданчику технічної перевірки протигазів;
- контролювати стан здоров'я людей у період проведення технічної перевірки протигазів;

- надавати першу медичну допомогу при ураженнях небезпечною хімічною речовиною, а у разі ускладнень стану здоров'я постраждалих - направляти їх до медичних лікувальних установ.

Чисельність працівників, які призначаються до складу формувань та комісій з цивільного захисту, не повинна перевищувати 10-15 відсотків загальної чисельності працюючих в університеті.

Для організації вивчення питань цивільного захисту працівниками, які не ввійшли до складу комісій чи формувань, в Одеському державному екологічному університеті розробляються та затверджуються власна **Програма загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях.**

Зміст такої програми вивчається працівниками за курсовою (груповою) та індивідуальною формами навчання, для чого наказом ректора ОДЕКУ всі працівники розподіляються за навчальними групами, які утворюються в структурних підрозділах університету.

На кожну навчальну групу складається розклад занять, який затверджується ректором ОДЕКУ та ведеться журнал обліку занять.

Заняття за курсовою (груповою) формою навчання проводяться в робочий час керівниками навчальних груп, призначеними із числа керівників (заступників керівників) відповідних структурних підрозділів університету.

Для набуття знань та методичних навичок у проведенні занять і консультацій призначені керівники навчальних груп проходять короткострокову спеціальну підготовку у навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту.

За індивідуальною формою навчання працівник вивчає визначені програмою теми самостійно та шляхом консультацій у керівника навчальної групи у визначені відповідними графіками дні та години.

Навчання за програмою завершується перевіркою рівня знань тих, хто навчався у період проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Питання до самоконтролю

1. Які формування цивільного захисту створюються обов'язково в навчальному закладі?
2. Мета створення добровільної пожежної дружини.
3. Основні завдання добровільної пожежної дружини.
4. Обов'язки начальника добровільної пожежної дружини.
5. Мета створення ланки охорони громадського порядку.
6. Основні завдання ланки охорони громадського порядку.
7. Мета створення санітарної дружини цивільного захисту.
8. Основні завдання санітарної дружини цивільного захисту.
9. Права і обов'язки командира санітарної дружини.
10. Пункти видачі засобів радіаційного та хімічного захисту.

РОЗДІЛ 5 ІНСТРУКТАЖІ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Відповідно до вимог Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого ПКМУ від 26.06.2013 р. № 444, усі наймані працівники при прийнятті на роботу повинні проходити **інструктаж з питань цивільного захисту**, пожежної безпеки та дій у НС.

Вимоги щодо необхідності проведення таких інструктажів визначені також керівними документами в системі охорони праці, а саме Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15, Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління МОН України, наказ МОН України від 18.04.2006 р у редакції від 22.11.2017 року № 1514, Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, наказ МОН України від 26.12.2017 р № 1669.

Інструктажі з питань ЦЗ, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях проводяться: з усім персоналом, який щойно прийнятий на роботу (постійну або тимчасову) незалежно від їх освіти, стажу роботи за цією професією або посади з особами, які прибули у відрядження до підприємства, проходження навчальної практики, стажування, підвищення кваліфікації тощо.

Інструктаж проводиться спеціально призначеною особою з питань цивільного захисту або іншим фахівцем відповідно до наказу ректора, який в установленому порядку пройшов спеціальне навчання у сфері ЦЗ.

Перелік питань для проведення інструктажів працівників розробляється підрозділом (спеціально призначеною особою) з питань цивільного захисту університету.

Перелік питань і тривалість інструктажу визначаються і затверджуються ректором ОДЕКУ, виходячи з особливостей діяльності навчального закладу,

обов'язків працівників і стану природно-техногенної безпеки відповідних територій.

Про проведення інструктажу у спеціальному журналі робляться відповідні записи.

За результатами інструктажу працівник повинен:

1) знати та вміти виконувати встановлені на території університеті вимоги стосовно власної безпеки та безпеки навчального закладу

2) знати основні телефони оперативних чергових аварійно-рятувальних формувань, у разі виявлення порушень негайно повідомляти їх можливу небезпеку

3) знати правила поведінки при виникненні аварійних ситуацій та аварій, не припускати дій, які можуть призвести до виникнення аварії або аварій та надзвичайних ситуацій

4) знати основні заходи та способи захисту від шкідливого впливу небезпечних речовин та наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру, порядок надання першої допомоги потерпілим, правила користування засобами радіаційного, хімічного та колективного захисту.

Орієнтовний перелік питань вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності для здобувачів освіти наступний

1. Загальні відомості про заклад освіти, його структуру (кабінети, лабораторії, майстерні, спортзали тощо). Види та джерела небезпеки у навчальних приміщеннях, на спортивних майданчиках, навчально-дослідних ділянках тощо.

2. Загальні правила поведінки під час освітнього процесу. Обставини та причини найбільш характерних нещасних випадків, що сталися в закладах освіти.

3. Вимоги пожежної безпеки в закладі освіти. Ознайомлення з Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України.

4. Радіаційна безпека, дії у разі надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

5. Цивільний захист, техногенна безпека природного і техногенного характеру.

6. Безпека дорожнього руху. Поведінка на вулиці, ознайомлення з правилами дорожнього руху.

7. Побутовий травматизм, попередження та дії у разі нещасних випадків у побуті.

8. Домедична допомога у разі нещасних випадків, надзвичайних подій тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.06.1996 р.
2. Кодекс цивільного захисту України №5403-VI від 02.10.2012 р.
3. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану" від 16.03.2000р.
4. Закон України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" від 08.02.1995 р.
5. Закон України "Про об'єкти підвищеної небезпеки" від 18.01.2001 р.
6. Постанова Кабінету Міністрів України №11 від 09.01.2014 р. «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. № 175 "Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру".
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2001 р. № 308 "Про порядок створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків".
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003 р. № 2038 "Про затвердження Порядку віднесення об'єктів національної економіки до відповідних категорій з цивільної оборони".
10. ДСТУ 3900-99. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Основні положення.
11. ДСТУ 3891-99. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять.
12. ДСТУ 4933:2008. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Техногенні надзвичайні ситуації. Терміни та визначення основних понять.
13. ДСТУ 4934:2008. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Джерела фізичного походження природних надзвичайних ситуацій. Номенклатура та показники впливів вражаючих чинників.
14. ДСТУ 3970-2000. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Надзвичайні ситуації на акваторіях. Терміни та визначення.
15. ДСТУ 3994-2000. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Природні над-

звичайні ситуації. Чинники фізичного походження. Терміни та визначення.

16. ДБН Б. 1.3-97. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження генеральних планів міських населених пунктів.

17. ДБН А.2.2-1-2003. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд.

18. ДБН В. 1.2-4-2006. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони)

19. ДБН Б. 1.1-5:2007. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у містобудівній документації. Перша та друга частини.

20. БН В. 2.2.5-97. Захисні споруди цивільної оборони.

21. ДБН В. 1.1-7-2002. Пожежна безпека об'єктів будівництва.

22. БН В. 1.1-3-97. Інженерний захист територій, будинків і споруд від зсувів та обвалів. Основні положення.

23. ДБН В. 1.1-12:2006. Будівництво в сейсмічних районах України.

24. Наказ Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 06.08.2002 р. № 186 "Про введення в дію Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки".

25. Наказ Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 03.02.2005 р. №59 "Про затвердження порядку видачі непрацюючому населенню засобів індивідуального захисту органів дихання від бойових отруйних речовин".

26. Наказ Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 21.12.2005 р. №414 р. "Про затвердження Вимог до планів реагування на радіаційні аварії територіальних підсистем місцевого та регіонального рівнів Єдиної системи цивільного захисту населення і територій".

27. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2005 р. № 54 "Про затвердження державних санітарних правил. Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України".
28. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. - Т. 3: Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування / За заг. ред. В.В. Могильниченка. - К.: КІМ, 2008. Ц152 с.
29. Євдін О.М., Могильниченко В.В., Скидан М.А., Рібакова Е.О. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. - Т. 1: Техногенна та природна небезпека: Навч. посібник. - К.: КІМ, 2007. - 636 с.
30. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 2: Організація управління в надзвичайних ситуаціях / За заг. ред. В.М. Антонця. - К., 2007. - 304 с.
31. Воробйов О.О., Кардаш В.Е. Медицина надзвичайних ситуацій: Навч. посібник. Чернівці, 2000. - 186 с.
32. Бахтин А.К. Меры безопасности при ликвидации последствий стихийных бедствий и производственных аварий. М.: Энергоатомиздат, 1984. 288 с.
33. Методика оценки радиационной обстановки при разрушении энергетического реактора на атомной электростанции / МЧС РФ, ВНИИ ГОЧС. М., 1995. 43 с.
34. Михно Е.П. Ликвидация последствий аварий и стихийных бедствий. М.: Атомиздат, 1979. 288 с.
35. Норми радіаційної безпеки України НРБУ-97. К., 1998. 136 с.
36. Небезпечні хімічні речовини в природі, промисловості і побуті: Довідник; експрес-інформація у символах. К.: Чорнобильінтерінформ.
39. Постанова Кабінету Міністрів України № 1099 від 15 липня 1998 року "Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій".
40. Загальні вимоги до розвитку і розміщення потенційно небезпечних виробництв з урахуванням ризику надзвичайних ситуацій техногенного походження. - К.: НАН України; Штаб ЦО України, 1995.
41. Неделін І., Іщенко О., Томко П., Шульженко. Види аварій, катастроф і стихійних лих: Методичний посібник. - К., 1998.

42. Дзюндзюк Б., Хянникянен Л., Швед В. Катастрофи і надзвичайні ситуації. - Харків: Українська рятувальна служба, 1998.
43. Губський А.І. Цивільна оборона (для пед. ін-тів). ^- Львів: Ластівка, 1995.-216 с.
44. Методика прогнозування масштабів зараження СДОР при аваріях на хімічно-небезпечних об'єктах, на транспорті. — К: Штаб ЦО України, 1992.
45. Шоботов В.М. Цивільна оборона: Навч. посібник. - К.: Центр навч. літ., 2004.
46. Демиденко Г.П. и др. Защита объектов народного хозяйства от оружия массового поражения: Справочник; 11 К: Вища шк., 1989.
47. Загальні вимоги до розвитку і розміщення потенційно небезпечних виробництв з урахуванням ризику надзвичайних ситуацій техногенного походження. - К., 1995.
48. Гончарук В.Є., Качан С.І., Орел С.М., Пуцило В.І. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях: Навч. посібник. Ц Львів: Вид-во Нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2004.
49. Бегун В.В., Науменко І.М. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки): Навч. посібник. К., 2004. - 328с.
50. Маршалл В. Основные опасности химических производств. М: Мир, 1989. 672 с.
51. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С. Цивільна оборона: Підручник / За ред. П.І. Кашина. Львів: ПП Василькевич К.І., 2005. - 315 с.
52. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. Львів: Вид-во центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 301 с.
53. Сусло С.Т., Заплатинський В.М., Харамда Г.М., Цивільний захист: Навч. посібник / За ред. проф. М.О. Белявича. - К.: Арістен, 2007. - 368 с.
54. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. - К: Знання-Прес, 2007. - 487 с.

Навчальне електронне видання

ЮВЧЕНКО НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА
ІВАНОВА ОЛЕНА ВАСИЛІВНА

ОРГАНІЗАЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
В ОДЕСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ЕКОЛОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Навчальний посібник

Видавець і виготовлювач

Одеський державний екологічний університет

вул. Львівська, 15, м. Одеса, 65016

тел./факс: (0482) 32-67-35

Е-mail: info@odeku.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 5242 від 08.11.2016